

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce: **Jana Štěrbová**, studijní obor Geografie - historie

název posuzované práce: **Vývoj změn využití krajiny v nivě řeky Moravy ve 20. století**

Formální splnění zadání práce:

Diplomová práce splňuje zadání částečně: vývoj využití země je sledován až od roku 1958 (nikoliv „ve 20. století“ – nikde v práci jsem nenalezl zdůvodnění, proč došlo k redukci), naopak vývoj říčního koryta je soustředěn jen na první polovinu 20. století (zde je ale redukce zcela pochopitelná – šlo o období, ve kterém byl celý sledovaný tok zregulován).

Obsahová úroveň práce:

Cílem práce bylo podle zadání popsat a zhodnotit vývoj změn využití krajiny a vývoj říčního koryta v části nivy řeky Moravy od soutoku Moravy a Olšavy po Napajedla a nalezení souvislostí s významnými historickými událostmi (např. kolektivizací, transformací zemědělství po roce 1989, apod.).

Vzhledem k takto pojatým cílům je práce rozčleněna na 2 metodologicky odlišné celky: jeden sleduje vývoj říčního koryta, druhý vývoj využití země. Členění kapitol odpovídá této koncepci, pouze informace o průplavu Dunaj – Odra – Labe byly zařazeny do samostatné kapitoly.

Popis vývoje říčního koryta je velmi důkladný. Opírá se téměř výhradně o archivní materiál z archivu Povodí Moravy, což zaměřuje kapitolu výrazně na otázku technický úprav toku. Oddíl většinou komentuje postup regulace toku na základě dochované stavební dokumentace, nevychází tedy z terénního šetření nebo z analýzy mapových podkladů. Množství stavebně-technických i historických detailů je ale místy až přílišné, text ztrácí na přehlednosti (např. na str. 18: údaje o nemocenském a úrazovém pojištění dělníků sice zaplní několik řádků, jak se ale toto pojištění promítlo do využití krajiny v nivě Moravy (viz název práce) je mi dost záhadou).

Poněkud odlišný charakter má kapitola „Vývoj druhů pozemků“. Ta komentuje změny podílů rozlohy jednotlivých druhů pozemků v rámci administrativních hranic obcí v okolí vodního toku, bohužel však vždy v aktuálních politických hranicích, což prakticky znemožňuje interpretovat časové řady (v grafech se postupně neliší jen období, ale i charakterizovaná plocha, markantní je to zejména u nereálných změn využití pozemků v Uherském Hradišti). Není mi jasné, proč se tato charakteristiky neprováděly pro relativně mnohem méně proměnlivé území katastrálních území, čímž by také odpadly dlouhé a z hlediska tématu práce irelevantní charakteristiky administrativního členění.

Práci v obou případech prakticky chybí jakýkoliv shrnující závěr – v prvním oddíle není zhodnocen vývoj toku jako celku s postizením odlišností a podobností jednotlivých úseků (pokud si nesečte čtenář údaje z jednotlivých dílčích částí, nedozví se např. ani, o kolik se ve sledovaném úseku zkrátil tok řeky), v druhém pak chybí byť nejzákladnější naznačení vývoje podílu jednotlivých druhů pozemků ve sledovaném období jako celku (je tam jen sledováno zvláště 10 parciálních případů, není ale ani naznačen jakýkoliv závěr). „Oficiální“ závěr vlastně jen rekapituluje strukturu práce. Chybí také provázání procesů popsanych v prvním a druhém oddílu (částečně i proto, že se zabývají převážně jiným obdobím).

Úroveň práce s literaturou, citační aparát:

Úroveň práce s disponibilní literaturou je dobrá, primárně se pracuje s archivními prameny. Citace jsou hojné, pečlivě tvořené a zcela korektní.

Jazyková a grafická úroveň práce:

Jazyková úroveň textu je dobrá, pro mě osobně by asi bylo lepší umístění obrázků přímo do textu (některé detailní popisy stavebních prací jsou bez přítomnosti ilustračních obrázků obtížně srozumitelné). Místy se objevují drobné formulační nebo stylistické nedokonalosti (str. 82: „orná půda ... se udává v ha“). Grafická stránka práce je značně podceněna, prakticky chybí nejběžnější geografický výrazový prostředek – mapy.

Soupis konkrétních chyb vyžadujících reakci uchazeče

proč není sledováno využití pozemků v první polovině 20. století?

kolik km měřil sledovaný úsek řeky v roce 1900 a kolik měří v současnosti

jaký podíl na celkové rozloze sledovaného území mají jednotlivé druhy pozemků? A jak se tento podíl změnil mezi lety 1901 a 2001?

Str. 2. – prohlášení je právně irelevantní, dispoziční práva k DP řeší autorský zákon, práva autora DP nemohou být v žádném případě pominuta

Str. 10. – Králický Sněžník má název odkazující na Králíky, nikoliv Kralice (uvedeno „Kralický“)

Str. 12. – zákon č. 50/1931 Sb. z. a n. je chybně citován, šlo o zákon „o státním fondu pro splavnění řek, vybudování přístavů, výstavbu údolních přehrad a pro využitkování vodních sil.“, rovněž ho nemohla schválit (pouze) vláda.

V textu se nepoužívá pojem „procentní body“ ani tam, kde se o ně podle logiky sdělení mluví (např. str. 93). Proč?

Celkové hodnocení práce:

Předně musím zdůraznit, že práce nashromáždila obrovské množství empirického materiálu a je jistě výsledkem mravenčí práce a značně časově náročného úsilí. O to víc mrzí, že takto nashromážděného materiálu nebylo využito trochu invenčnějším způsobem k vyslovení nějakých obecněji platných závěrů.

Celkový návrh posuzovatele pro hodnotící komisi:

Práci **doporučuji** k obhajobě, podle průběhu obhajoby navrhuji její hodnocení známkou velmi dobře, případně dobře.

V Olomouci 20. 5. 2009

Miloš Fňukal
oponent